

NARODNA BANKA SRBIJE

PREGLED DEŠAVANJA NA SVETSKOM FINANSIJSKOM TRŽIŠTU

18–22. septembar 2023.

Sektor za monetarne i devizne operacije

Odeljenje za devizne rezerve

Odeljenje za operacije na otvorenom tržištu

Septembar 2023.

I Kretanja na tržištima razvijenih zemalja

1.1 Kretanje vodećih indeksa akcija

Indeks	Država	Nivo indeksa 22.09.2023	Promena	
			1w	YoY
S&P 500	SAD	4.320,06	-2,93%	14,96%
Dow Jones Industrial	SAD	33.963,84	-1,89%	12,92%
NASDAQ	SAD	13.211,81	-3,62%	19,38%
Dax 30	Nemačka	15.557,29	-2,12%	24,14%
CAC 40	Francuska	7.184,82	-2,63%	21,40%
FTSE 100	Velika Britanija	7.683,91	-0,36%	7,32%
NIKKEI 225	Japan	32.402,41	-3,37%	19,33%
Shanghai Composite	Kina	3.132,43	0,47%	0,76%

Izvor: Bloomberg.

1.2 Nivo i promena prinosa državnih obveznica

		Nivo prinosa	Promena u b.p.	
			1w	YoY
Nemačka	2y	3,25%	3,8	140,2
	10y	2,74%	6,4	77,2
Francuska	2y	3,51%	3,0	173,1
	10y	3,29%	6,6	76,6
Španija	2y	3,60%	4,3	154,8
	10y	3,81%	7,1	73,5
Italija	2y	3,96%	8,2	117,0
	10y	4,59%	13,0	42,6
UK	2y	4,80%	-21,8	127,5
	10y	4,25%	-10,9	75,4
SAD	2y	5,11%	7,7	99,0
	10y	4,44%	10,1	72,1
Kanada	2y	4,91%	18,1	113,2
	10y	3,91%	17,3	79,2
Japan	2y	0,02%	0,1	9,6
	10y	0,74%	2,7	50,6

Izvor: Bloomberg.

1.3 Kretanja na FX tržištu

EUR				USD			
Kurs	Promena			Kurs	Promena		
	1w	YoY			1w	YoY	
EUR/USD	1,0656	-0,15%	8,29%	USD/EUR	0,9385	0,16%	-7,66%
EUR/GBP	0,8697	1,05%	-0,43%	USD/GBP	0,8163	1,22%	-8,04%
EUR/CHF	0,9659	0,95%	0,19%	USD/CHF	0,9064	1,10%	-7,49%
EUR/JPY	158,02	0,13%	12,79%	USD/JPY	148,29	0,28%	4,17%
EUR/CAD	1,4354	-0,51%	8,18%	USD/CAD	1,3471	-0,36%	-0,10%

Izvor: Bloomberg.

1.4 Kamatne stope na tržištu novca*

Ročnost	EUR			USD			GBP*			CHF		
	nivo	promena u b.p.		nivo	promena u b.p.		nivo	promena u b.p.		nivo	promena u b.p.	
		1w	YoY		1w	YoY		1w	YoY		1w	YoY
O/N	3,91%	25,5	324,4	5,30%	-1,0	231,0	5,19%	0,0	299,8	1,70%	0,0	191,4
1M	3,87%	11,0	319,2	5,32%	-1,0	225,4	5,32%	-3,6	297,4	1,71%	0,0	191,8
3M	3,96%	8,0	283,8	5,40%	-0,2	186,0	5,38%	-7,9	259,0	1,71%	1,9	191,6
6M	4,08%	2,7	231,9	5,48%	1,4	152,2	5,46%	-10,3	205,6	1,57%	3,0	200,9
12M	4,21%	4,4	177,1	5,49%	6,4	121,6	5,51%	-12,3	135,3	1,15%	3,7	172,0

* EUR: €STR za O/N, EURIBOR za ostale ročnosti; USD: SOFR za O/N, CME Term SOFR Rates za ostale ročnosti.

GBP: SONIA za O/N, ICE Term SONIA Reference Rates za ostale ročnosti; CHF: SARON za O/N, SARON Compound Rates za ostale ročnosti.

1.5 Referentne kamatne stope vodećih centralnih banaka*

	RKS (u %)	Poslednja promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje RKS za Q4 (u %)
Evropska centralna banka	4,00*	0,25	14.09.23	26.10.23	4,00
Federalne rezerve SAD	5,25-5,50	0,25	26.07.23	01.11.23	5,25-5,50
Banka Engleske	5,25	0,25	03.08.23	02.11.23	5,50
Banka Kanade	5,00	0,25	12.07.23	25.10.23	5,00
Švajcarska nacionalna banka	1,75	0,25	22.06.23	14.12.23	2,00

* RKS na poslednji dan izveštajnog perioda; kamatna stopa na depozitne olakšice za ECB (RKS je 4,50%);

Kurs EUR/USD

U izveštajnom periodu evro je oslabio za 0,15% prema američkom dolaru. Kurs EUR/USD kretao se u rasponu od 1,0615 do 1,0737 (tokom perioda trgovanja) odnosno od 1,0656 do 1,0735 (vrednost na kraju dana, *Bloomberg Composite London*).

U ponedeljak je evro ojačao prema dolaru nakon objavljivanja izveštaja agencije Rojetsr, u kome je navedeno da se nekoliko članova ECB-a zalaže za povećanje stope obavezne rezerve sa 1,0% na 3,0–4,0%, kako bi se učinio prvi mogući korak ka smanjenju viška likvidnosti. Pored toga, De Galo, član ECB-a, rekao je da će kamatne stope na depozitne olakšice ostati na nivou od 4,0% koliko god bude bilo potrebno da bi se inflacija vratila na ciljani nivo od 2,0%. S druge strane, ministarka finansija SAD Dženet Jelen rekla je da ne vidi znakove usporavanja privrede SAD, dok se tržište rada hladi bez većih otpuštanja.

U utorak je dolar inicijalno oslabio usled očekivanja sastanka FED-a koji će se održati u sredu, a na dnevnom nivou nije bilo veće promene kursa. Tokom dana su objavljeni finalni podaci za inflaciju u zoni evra, koji su revidirani naniže na mesečnom (sa 0,6% na 0,5%) i na godišnjem nivou (sa 5,3% na 5,2%). Pored toga, objavljene su procene Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) u septembru, prema kojim će globalni rast BDP-a ove godine iznositi 3,0% (nakon 3,3% u 2022), dok se nastavak usporavanja rasta očekuje u 2024. godini (2,7%).

U izveštajnom periodu evro je oslabio prema dolaru za 0,15%, a dolar beleži rast deset u nedelju zaredom.

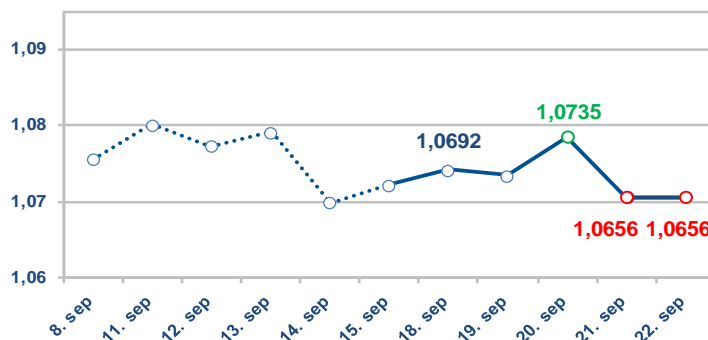
U sredu je evro ojačao prema dolaru nakon objavljenih podataka o proizvođačkim cenama u Nemačkoj za avgust, koje su na mesečnom nivou porasle za 0,3%, nakon pada od 1,1% u julu. Dolar je nastavio da slabi do kraja dana usled očekivanja sastanka FED-a.

Na sastanku FED-a, koji je održan u sredu uveče po evropskom vremenu, referentna kamatna stopa zadržana je u rasponu 5,25–5,50%, kao što je bilo očekivano. Naglašeno je da će, ako bude bilo potrebno, FED ponovo povećati kamatne stope i da će ih zadržati na visokom nivou u dužem periodu. Objavljene su i nove projekcije FED-a, pri čemu su stope rasta BDP-a revidirane naviše za 2023. i 2024. godinu, dok su naniže revidirane projekcije za nezaposlenost i baznu inflaciju, a projekcije inflacije su ostale gotovo nepromenjene. Nakon sastanka dolar ja znatno ojačao prema evru.

Prilikom otvaranja evropske sesije u četvrtak dolar je blago oslabio zbog lošijih podataka iz SAD, ali je kurs EUR/USD na dnevnom nivou oslabio. Broj novih prijava za naknadu u slučaju nezaposlenosti u SAD (tokom nedelje koja se završila 16. septembra) smanjen je na 201 hiljadu, sa 221 hiljade u prethodnoj nedelji. Pokazatelj uslova poslovanja u oblasti koju pokriva FED iz Filadelfije za septembar smanjen je više od očekivanja, sa 12,0 na –13,5.

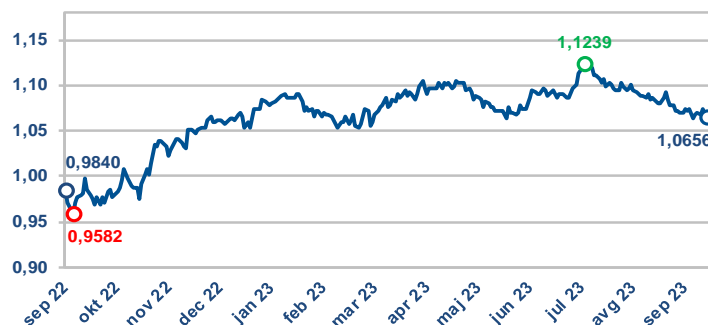
U petak je evro inicijalno oslabio nakon što su objavljeni lošiji podaci o kompozitnom *PMI* indeksu za Francusku. Međutim, nakon objavljivanja podataka o kompozitnim *PMI* indeksima za Nemačku i zonu evra, koji su bili bolji od očekivanja, evro je nadoknadio gubitke.

1.6 Kurs EUR/USD tokom izveštajnog perioda

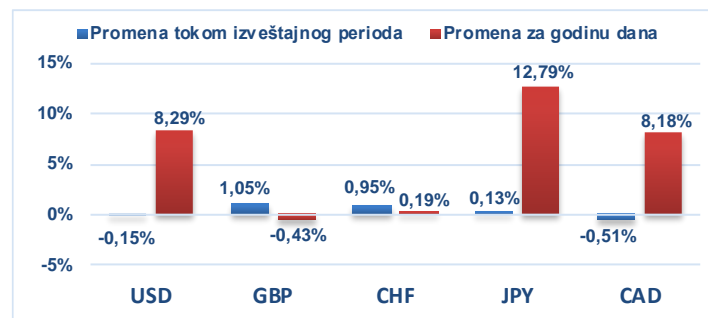
Izvor: Bloomberg.

1.7 Kurs EUR/USD u poslednjoj godini dana

Izvor: Bloomberg.

1.8 Promena vrednosti evra u odnosu na odabrane valute

Izvor: Bloomberg.

Kompozitni *PMI* indeks za Francusku za septembar smanjen je na 43,5, sa 46,0, dok je kompozitni *PMI* indeks za Nemačku za septembar povećan na 46,2, sa 44,6, a kompozitni *PMI* indeks za zonu evra za septembar povećan je na 47,1, sa 46,7. Dolar je dodatno oslabio prema evru nakon objavljenog kompozitnog *PMI* indeksa za SAD za septembar, koji je blago oslabio na 50,1, sa 50,2, usled pada komponente koja se odnosi na uslužni sektor. Na kraju dana valutni par se našao na istom nivou na kom je završio prethodni dan, odnosno na 1,0656 američkih dolara za evro, što ujedno predstavlja najnižu vrednost na zatvaranju tokom protekle nedelje, dok je dolar zabeležio rast deset u nedelju zaredom.

Kurs EUR/USD je izveštajni period završio na nivou od 1,0656 američkih dolara za evro.

Državne obveznice SAD

Prinosi državnih obveznica SAD tokom izveštajnog perioda ostali su skoro nepromenjeni na delu krive do godinu dana, dok su na dužem delu krive povećani. Prinos dvogodišnje obveznice povećan je za oko 8 b.p. (na 5,11%), a prinos desetogodišnje obveznice za oko 10 b.p. (na 4,44%).

Prinosi su porasli nakon sastanka FED-a, na kom su kamatne stope zadržane na istom nivou, kao što je bilo i očekivano, ali je naglašeno da će FED, ako bude bilo potrebno, ponovo povećati kamatne stope i zadržati ih na visokom nivou u dužem periodu. Na to ukazuju izmenjene projekcije ekonomske aktivnosti, stope nezaposlenosti, a posebno kretanja referentne stope. Prinos na desetogodišnje obveznice u jednom trenutku iznosio je preko 4,50%, što je bio najviši nivo od 2007. godine.

FED je zadržao referentnu kamatnu stopu u rasponu od 5,25–5,50% i nastavlja proces smanjenja aktive u okviru bilansa stanja u obimu od 95 milijardi dolara mesečno, od čega 60 milijardi evra državnih obveznica (i zapisa trezora) i 35 milijardi evra hipotekarnih obveznica. FED je u prethodnih 18 meseci povećao kamatne stope na najviši nivo u odnosu na prethodne 22 godine, pa će odluka o daljem vođenju monetarne politike zavisiti od podataka o rastu privrede, inflaciji i tržištu rada. Članovi FOMC-a (prema medijani njihovih pojedinačnih projekcija) očekuju da će referentna stopa dostići 5,6% na kraju ove godine (nepromenjeno u odnosu na prethodnu projekciju). Zatim se očekuje smanjenje referentne stope za 50 b.p. tokom 2024, na 5,1%, što su dva smanjenja od 25 b.p. manje u odnosu na junske projekcije (4,6%), dok su projekcije za 2025. revidirane na 3,9% (sa 3,4%). Projekcija dugoročne nominalne referentne stope zadržana je na 2,5%. Predsednik FED-a Pael rekao je da postoji mogućnost da se recesije izbegne, ali da to nije njegov osnovni scenario, iako projekcije članova FED-a sugerišu upravo to. On je rekao da je FED već uradio dosta i da puni efekti zatezanja tek treba da se osete i da mogu da nastave pažljivo s podizanjem stopa, imajući u vidu koliko su brzo povećali stope do sada, ali da jača ekonomska aktivnost znači da moraju da urade više. Takođe je prihvatio mogućnost da je neutralna stopa možda viša.

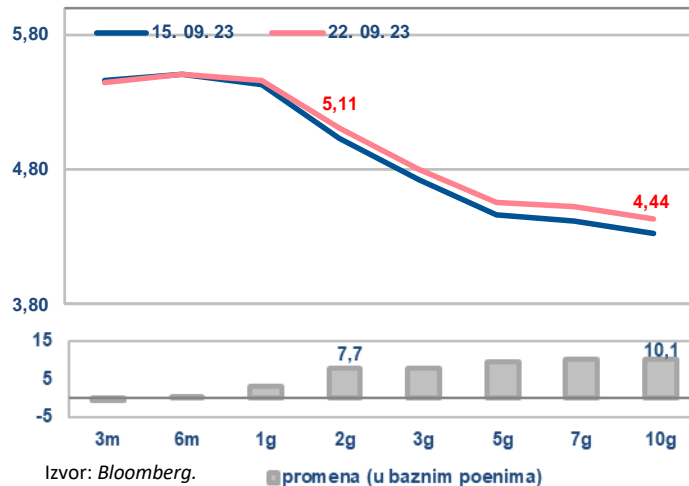
FED bez promene stope. Projekcije članova FOMC-a ukazuju na višu putanju kamatnih stopa nego prethodne projekcije.

Kompozitni PMI indeks za SAD, prema preliminarnim podacima za septembar, blago je smanjen na 50,1 (sa 50,2, koliko je iznosio u avgustu) i našao se na najnižem nivou od februara, dok se očekivao blagi rast (na 50,4). Komponenta koja se odnosi na uslužni sektor smanjena je na 50,2 (sa 50,5), dok je komponenta koja se odnosi na proizvodni sektor povećana na 48,9 (sa 47,9). Ukupan PMI indeks proizvodnog sektora povećan je na 48,7 (48,5). Nove porudžbine su zabeležile pad najbržim tempom ove godine, dok je stopa inflacije nabavnih cena ponovo ubrzala zbog većih troškova goriva (usled nedavnog povećanja cene nafte) i plata.

Broj novih prijava za naknadu u slučaju nezaposlenosti u SAD tokom nedelje koja se završila 16. septembra smanjen je na 201 hiljadu, sa 221 hiljade u prethodnoj nedelji, a očekivalo se da se poveća na 225 hiljada. Broj onih koji se kontinuirano prijavljuju za pomoć za nezaposlene u nedelji pre (do 9. septembra) smanjen je na 1,662 miliona, sa 1,683 miliona, dok se očekivalo da se poveća na 1,692 miliona. Oba pokazatelja su se našla na najnižem nivou od januara i ukazuju na otpornost tržišta rada.

1.9

Kriva prinosa državnih obveznica SAD, u % (benčmark izdanja s početka perioda)

1.10

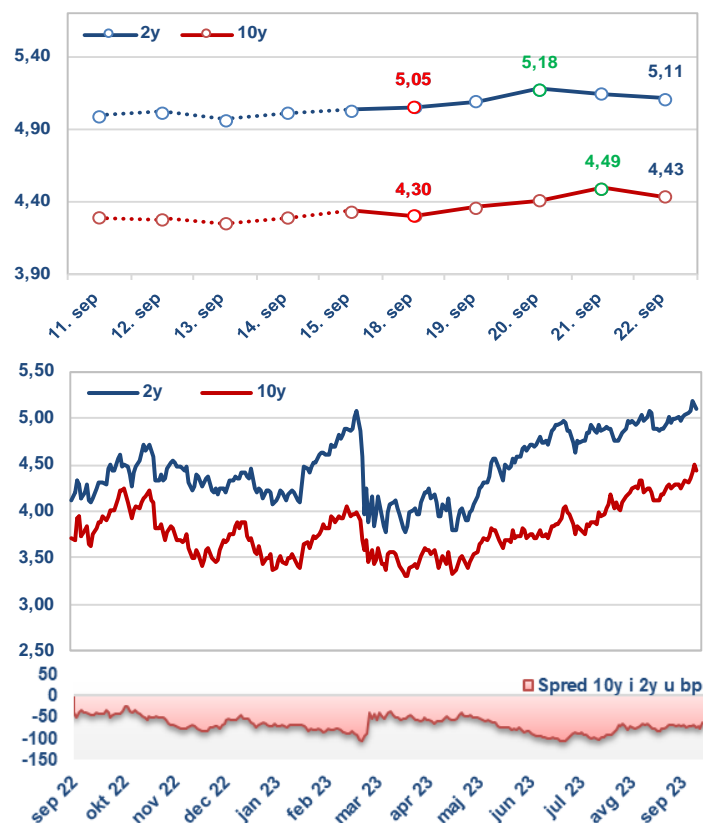
Značajni pokazatelji privredne aktivnosti SAD

Indikator	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Kompozitni PMI indeks, preliminarno	Sep	50,4	50,1	50,2
Broj novih prijava za naknadu u slučaju nezaposlenosti, u hiljadama	16.Sep	225	201	221
Pokazatelj uslova poslovanja koju pokriva FED iz Filadelfije	Sep	-1,0	-13,5	12,0

Izvor: Bloomberg.

1.11

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica SAD, u %

Državne obveznice Nemačke

Tokom izveštajnog perioda prinosi nemačkih državnih obveznica blago su povećani na ročnostima od jedne godine i duže, dok su smanjeni prinosi kod kraćih obveznica. Prinos nemačke dvogodišnje obveznice povećan je za oko 4 b.p., na 3,25%, a prinos desetogodišnje obveznice za oko 6 b.p., na 2,74%.

Na rast prinosa uticali su komentari članova ECB-a o zadržavanju kamatnih stopa na visokim nivoima u dužem periodu.

Prema izveštaju agencije **Rojters**, ECB će verovatno kamatne stope zadržati na postojećem nivou do kraja godine, pa se fokus preusmerava na stopu obavezne rezerve i reinvestiranje HoV u okviru programa **PEPP**, koji će se, prema trenutnim očekivanjima ECB-a, vršiti do kraja 2024. godine. Povećanje stope obavezne rezerve sa 1,0% na 3,0–4,0% moglo bi biti mogući prvi korak za smanjenje viška likvidnosti.

Inflacija u zoni evra, prema finalnim podacima, iznosila je 5,2% u avgustu, nešto ispod preliminarne procene (5,3%), dok je bazna inflacija nepromenjena (5,3%). U avgustu, najveći doprinos godišnjoj stopi inflacije imale su usluge. Iako bazna inflacija ne beleži veći pad, do toga bi moglo doći od septembra, kada efekat nemačkih subvencija za javni prevoz izađe iz godišnjeg obračuna i kada se smanji pritisak većih cena turističkih usluga tokom vrhunca turističke sezone.

De Galo, član ECB, rekao je da će kamatne stope na depozitne olakšice ostati na nivou od 4,0% koliko god bude bilo potrebno da bi se inflacija vratila na ciljani nivo od 2,0%, ali nije mogao da kaže koliko dugo će taj period trajati.

Kompozitni PMI indeks za zonu evra, prema preliminarnim podacima za septembar, porastao je na 47,1, sa 46,7.

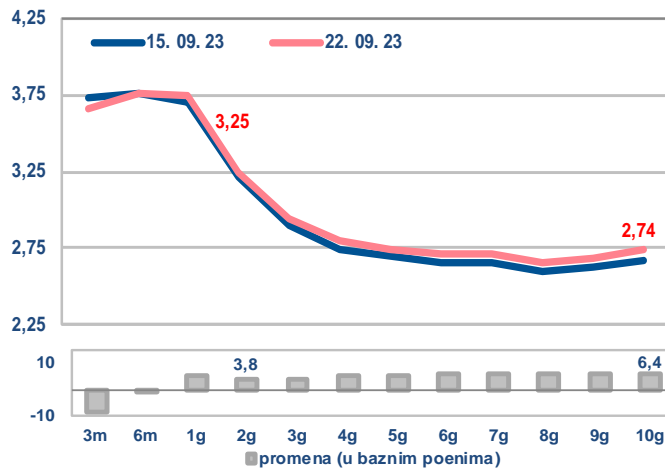
Prema procenama Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (**OECD**) u septembru, rast BDP-a u zoni evra usporiće na 0,6% u 2023. godini (revidirano sa 0,9%) usled smanjenja tražnje, nakon čega bi rast ubrzao na 1,1% u 2024. godini (revidirano sa 1,5%) nakon što izbledi negativan uticaj visoke inflacije na realne prihode. Inflacija u zoni evra, prema procenama, iznosila bi 5,5% u 2023. (revidirano sa 5,8%) i 3,0% u 2024. godini (revidirano sa 3,2%).

Kompozitni PMI indeks za zonu evra, prema preliminarnim podacima za septembar, povećan je na 47,1 (sa 46,7), dok se očekivao blagi pad (na 46,5). Komponenta koja se odnosi na uslužni sektor povećana je na 48,4 (sa 47,9), dok je komponenta koja se odnosi na proizvodni sektor blago smanjena na 43,4 (sa 43,5). Ukupan PMI indeks proizvodnog sektora ostao je na istom nivou (43,4). Podaci ukazuju na to da je privatni sektor zone evra ostao u kontrakciji, četvrti mesec zaredom, zbog toga što je slabljenje tražnje dovelo do daljeg pada aktivnosti.

Kompozitni PMI indeks za Nemačku, prema preliminarnim podacima za septembar, povećan je na 46,2 (sa 44,6), dok se očekivao manji rast (na 44,7). Komponenta koja se odnosi na uslužni sektor povećana je na 49,8 (sa 47,3), a komponenta koja se odnosi na proizvodni sektor na 39,8 (sa 39,1). Ukupan PMI indeks proizvodnog sektora smanjen je na 39,2 (sa 39,4) i našao se na najnižem nivou u prethodnih 40 meseci.

1.12

Kriva prinosa državnih obveznica Nemačke, u % (benčmark izdanja s početka perioda)

1.13

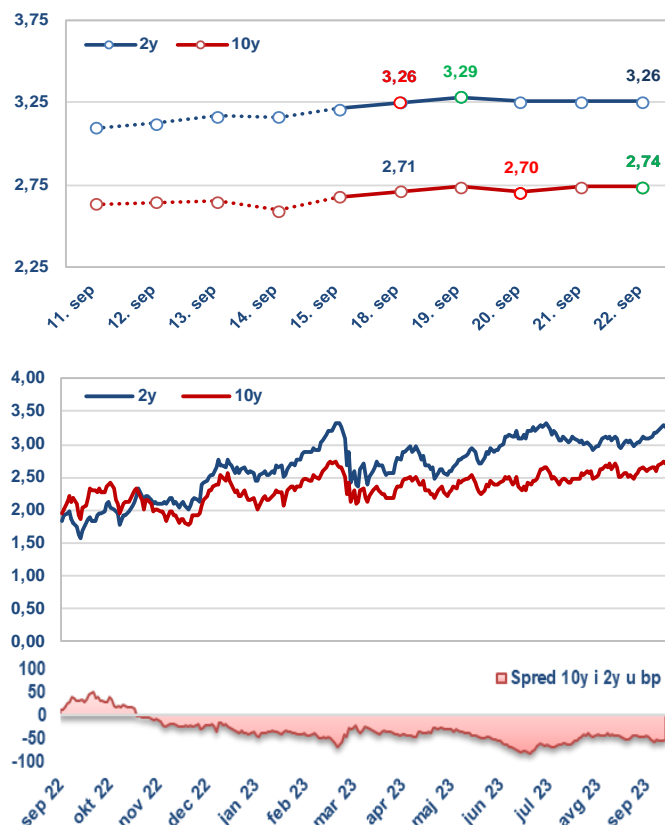
Značajni pokazatelji privredne aktivnosti zone evra

Indikator	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Stopa rasta potrošačkih cena u zoni evra, finalno, G/G	Avg	5,3%	5,2%	5,3%
Kompozitni PMI indeks za zonu evra, preliminarno	Sep	46,5	47,1	46,7
Kompozitni PMI indeks za Nemačku, preliminarno	Sep	44,7	46,2	44,6

Izvor: Bloomberg.

1.14

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica Nemačke, u %

II Kretanja na tržištima izabranih zemalja u razvoju

2.1

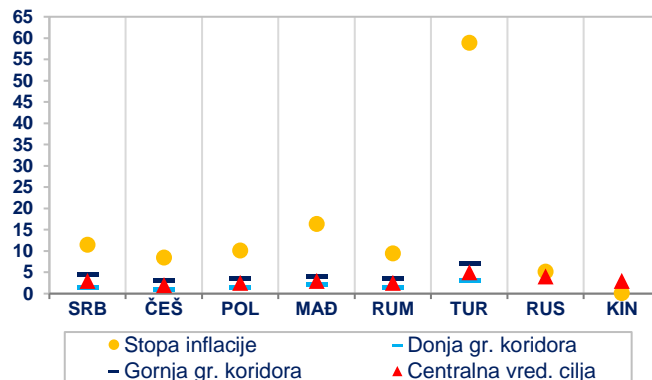
Referentne kamatne stope centralnih banaka zemalja u razvoju

	RKS (u %)	Promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje (Q4, %)*
Srbija (NBS)	6,50	0,25	13.7.23	6.10.23.	6,50
Češka (CNB)	7,00	1,25	22.6.22	27.9.23	6,63
Poljska (NBP)	6,00	-0,75	6.9.23	4.10.23	-
Mađarska (MNB)	13,00	1,25	27.9.22	24.10.23	11,00
Rumunija (NBR)	7,00	0,25	10.1.23	5.10.23	7,00
Turska (CBRT)	30,00	5,00	21.9.23	26.10.23	30,00
Rusija (CBR)	13,00	1,00	15.9.23	27.10.23	-
Kina (PBoC)	4,35	-0,25	23.10.15	n/a	4,35

Izvor: Bloomberg / * T4 2023. godine – prosečne projekcije dostupne na osnovu poslednjih raspoloživih anketa.

2.2

Inflacija u zemljama u razvoju (u %, YoY)

Izvor: Bloomberg / sajтови centralnih banaka (poslednji podatak).

Dešavanja na lokalnim tržištima

Centralna banka Turske (CBRT) 21. septembra povećala je referentnu stopu za 500 b.p., na nivo od 30,00%, u skladu sa očekivanjima tržišnih učesnika. Ovo predstavlja četvrto uzastopno povećanje referentne stope CBRT nakon imenovanja novog guvernera Hafize Gaje Erkan početkom juna ove godine. Od juna je referentna stopa CBRT-a povećana za ukupno 2150 b.p. U saopštenju se navodi da je odluka doneta kako bi se započeo proces smanjenja stope inflacije u Turskoj. Stopa inflacije u Turskoj u avgustu iznosila je 58,9% YoY (9,1% MoM) i bila je znatno iznad nivoa od 47,8% YoY iz jula i iznad očekivanja tržišnih učesnika od 55,9% YoY. Takođe, u saopštenju je ponovljena izjava s prethodnog sastanka da će pooštavanje biti postepeno pojačano ukoliko za tim bude potrebe, sve dok se znatno ne poboljšaju inflacioni izgledi.

Agencija S&P zadržala je kreditni rejting Albanije na nivou od B+, pri čemu je promenila izgled za promenu kreditnog rejtinga (outlook) sa stabilnih na pozitivne.

U Kini su stope 1-year Loan prime rate i 5-year Loan prime rate (LPR) zadržane na nepromenjenom nivou od 3,45% i 4,20%, respektivno.

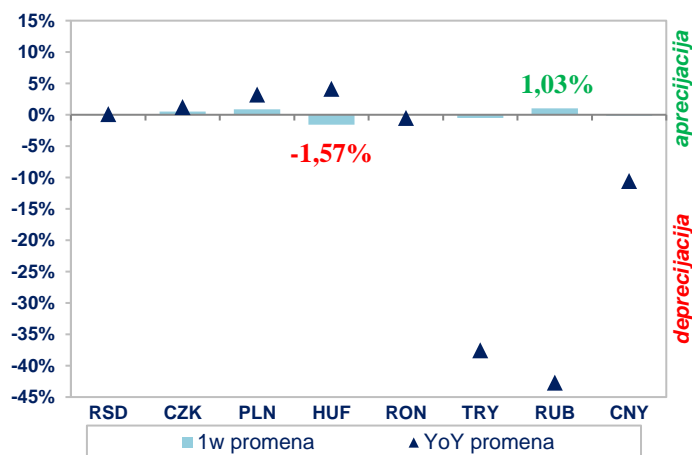
Guverner Centralne banke Češke (CNB) Ales Mišl istakao je da referentna kamatna stopa (7,00%) neće biti promenjena u narednom periodu uprkos smanjenju stope inflacije. Guverner je istakao da će CNB zadržati pooštrene uslove monetarne politike sve dok ne bude sigurna da će se stopa inflacije zadržati oko 2% YoY tokom dužeg perioda. Stopa inflacije u Češkoj iznosila je 8,5% YoY u avgustu, pri čemu guverner CNB očekuje da će do kraja godine ona zabeležiti nivo između 7,0% YoY i 9,0% YoY. U prvoj polovini naredne godine guverner CNB-a očekuje smanjenje stope inflacije na nivo od oko 2% YoY.

Tokom izveštajnog perioda za posmatrane zemlje objavljeni su sledeći makroekonomski pokazatelji:

- Bazna inflacija u Poljskoj u avgustu je iznosila 10,0% YoY (0,3% MoM), što je ispod nivoa iz jula od 10,6% YoY, kao i blago ispod očekivanja analitičara (10,1% YoY).
- Stopa rasta industrijske proizvodnje Poljske za avgust iznosi -2,0% YoY (+1,0% MoM), što je iznad podatka iz jula od -2,3% YoY (-8,1% MoM).

2.3

Promena lokalnih valuta izabranih zemalja u razvoju prema evru

Izvor: Bloomberg, osim za RSD (srednji kurs NBS).

2.4

Prinosi državnih obveznica u lokalnoj valuti (ročnost približna 10G)

Emitent (dospeće)	Prinos (u %)	Promena u b.p.	
		1w	YoY
Srbija (2032)	6,120	-2,0	-150,0
Češka (2033)	4,448	21,3	-11,4
Poljska (2033)	5,590	18,5	-41,0
Mađarska (2032)	6,892	13,3	-213,6
Rumunija (2032)	6,804	7,6	-133,7
Turska (2032)	23,310	124,0	1323,0
Kina (2033)	2,661	2,8	4,1

Izvor: Bloomberg, osim za Tursku (Refinitiv) i Srbiju (podaci CRHoV sa sekundarnog tržišta).

III Kretanja na tržištima zlata i nafte

Zlato

Na kraju izveštajnog perioda cena zlata je bila gotovo nepromenjena u odnosu na početak. Tokom nedelje bilo je oscilacija cene, koja se kretala u rasponu od 1.919,56 do 1.946,74 USD/Oz (vrednost na kraju dana, *Bloomberg Composite London*).

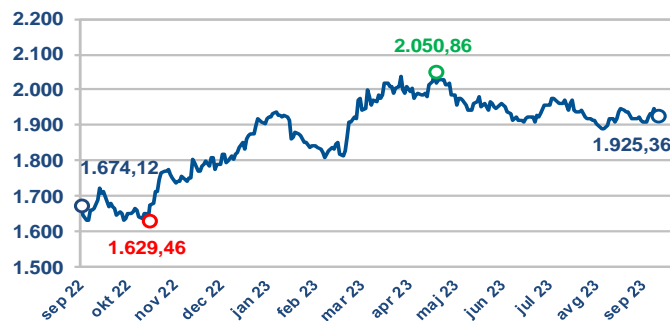
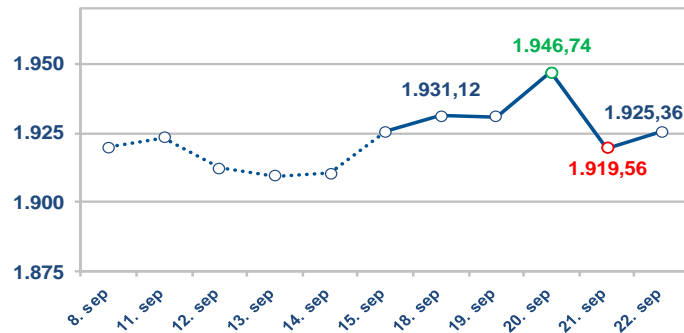
Na pad cene zlata u posmatranom periodu uticali su: očekivanja investitora da će FED povećati ili duži period zadržati visok nivo kamatnih stopa radi stavljanja inflacije pod kontrolu; rast vrednosti dolara, kao i povećanje stopa prinosa na državne obveznice SAD, koji znatno umanjuju tražnju za zlatom kao nekamatonom klasom aktive.

Cena zlata bez značajne promene na nedeljnom nivou, na kraju izveštajnog perioda iznosila je 1.925,36 USD/Oz.

Na rast cene zlata uticali su: ekonomska neizvesnost oko mogućeg zaustavljanja globalnog privrednog rasta usled brojnih signala centralnih banaka najvećih svetskih ekonomija da će zadržati stope onoliko visoko i dugo koliko je potrebno da se zaustavi inflacija; povećani inflatorni pritisci nakon rasta cena nafte iznad 90 USD/bbl, što podstiče povećanje troškova transporta, proizvodnje i predstavlja teret za globalnu ekonomiju; istovremeno pokrenuti štrajkovi sindikata radnika proizvođača automobila u tri fabrike u Detroitu, što bi moglo uticati na ekonomski rast SAD u bliskoj budućnosti; optimizam u pravcu ekonomskog oporavka Kine (najvećeg svetskog potrošača plemenitih metala).

3.1

Zlato (dnevni podaci, USD po unci)

Izvor: Bloomberg.

Nafta

Nakon rasta od oko 25% od početka jula, tokom izveštajnog perioda cena nafte tipa brent smanjena je za 0,78% i kretala se u rasponu od 94,36 do 96,79 USD/bbl (vrednost na kraju dana, *Bloomberg Composite London*).

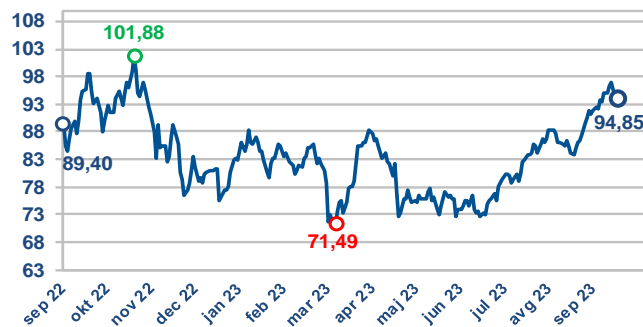
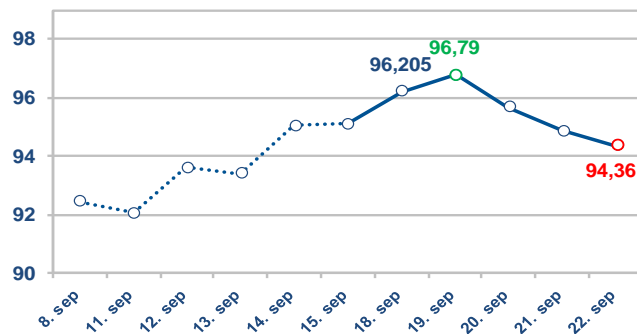
Na pad cene nafte uticali su: povećana ponuda iranske nafte nakon sporazuma sa SAD o obostranoj razmeni zatvorenika i delimično oslobađanje oko 6 milijardi dolara blokiranih sredstava; saopštenje *Exxon Mobil*-a da Nigerija povećava proizvodnju nafte; signali FED-a o mogućem još jednom povećanju kamatnih stopa do kraja 2023; revidirane procene kompanije *Aramco* o smanjenju potražnje za naftom u narednom periodu.

Nakon rasta od oko 25% od početka jula, cena nafte je smanjena za 0,78% i na kraju posmatranog perioda iznosila je 94,36 USD/bbl.

Na ograničenje daljeg pada cene nafte uticali su: očekivanje većeg deficita u snabdevanju naftom u četvrtom tromesečju usled smanjene proizvodnje nafte od strane *OPEC*-a (najniže od 2019), S. Arabije i Rusije; privremena odluka vlade Rusije da zabrani izvoz dizela i benzina, uz povećanje izvoznih dažbina vezanih za energetiku radi stabilizovanja domaćeg snabdevanja energentima; predviđanja Američke agencije za informacije o energetici (*EIA*) o padu proizvodnje nafte treći mesec zaredom; izveštaj Američkog instituta za naftu (*API*) o smanjenju nivoa zaliha nafte u SAD; smanjenje broja operativnih naftnih i gasnih platformi u SAD, po podacima kompanije *Baker Hughes*.

3.2

Cena nafte tipa brent (USD po barelu)

Izvor: Bloomberg.